

2003. GADA 20. JŪNIJĀ II STARPTAUTISKĀS PIEROBEŽAS KULTŪRAS NEDĒĻAS IETVAROS NOTIEK I VISPASAULES VALCĒNIEŠU SAIETS

Ziemeļlatvija, 2003, 19.jūn.

SIA «Valkas meži» speciālisti uzstādā kultūras nedēļas galveno simbolu — laikmeta dzīmas, kurām jāsauc atpakaļ pasaulē izkļūdušie valcēnieši.

FOTO — ALDIS DUBJANS

Spārni valcēniešus aicina mājup

Otrdien Valkas kultūras nama mazajā zālē atklājas Tautas lietātkās mākslas studijas "Saulīte" un Valkas novadpētniecības muzeja krājuma izstādi "Valcēnietes dzīves gājuma pūrs".

"Māsa Injita ir tēda, ka kultūras nedēļa ir kā krāšņā rota Valkai šo laikā. Es to iztēloju kā Jāņu vainagu, un viens no tā krāšņajiem ziediem ir mūsu izstāde", pārliecināti TLMŠ studijas vadītāja Inese Pētersone. Ekspozīciju apskatīmi 19 dalībnieku darbi. Atsevišķi izdalīti bērniem un krietni pārs, meitas darbā izteikums pūrs un pēdējās gaitas pūrs.

Uz mēslu talku baltā klotā

Vadītāja vēl griebeja izveidot pūrs pūrs un mēslu talcas pūrs, bet vietas trūkuma dēļ tas nebija iespējams. Interesanti, ka vidzemnieces mēslu talcās gāja baltā klotā un baltos lakātos.

Lietākā izstādes telpa atvēlta senajiem nosaukumiem mēslu izpildījumā, bet otrā telpā skatāmi darbi ar lietāku jaunradi. Tur līdzekus dažādiem audumiem lietāki izveido Alfons Pūmāns vidētie āķi ar dzintariem un sveķuri.

Mūsos uzdevumi ir turpināt jauno ceļu, neizmirstot etnogrāfiskās vērtības, uzskata I.

Pētersone. Daudz "Saulītes" darbi būs apskatāmi Dziesmu svētku izstādē Rīgā un tautas tērpu skatē. Tie būs redzami arī Pēterienas gadatirgī Kāpīsalā.

Zārka nesējām dāvā cindru pāri

"Kad bērnam pirmo reizi veļk mugurā krēslu, tad saur to vispirms jāuzvelk Dziesmu grāmata vai Bībele. Pēc tam krēslu jāpūlā ar galvu un jāvelk mugurā. Ja to izdara, bērns turpat pie Dieva", par bērnu pūrsu stāsta I. Pētersone. Šādu nianšu un tīstojumu par pūrsu ir daudz. Kad lisa seno pūrs aprakstus, atklājas, ka tie bijuši fantastiski lieli — 20 kroku, 20 galdautu, 20 palagu, 50 metru dzeļu auduma un daudzi citi apģērbi gabāli. Studijas vadītāja smē, ka tagad nav nepieciešams mājās atņemt palagus, bet, ja vajadzētu, to varētu izdarīt. Aizsēšanas pūrs jābūt soļiem cindru priekm, kurus dāvā zārka nesējam. Jostas liem skumīgajam gadījumam vidzemnieki auda tumši zilās ar sarkanām dzīvenēm. Daudz arī atzēģējās mazie liem dāvināja cindru pāri. Inese Pētersone ir kuldīzniecē un cer pārdoties lākus, kad būs iespējis izveidot projektu, lai reanotētu kuldīznieku devumu Valkā un Valkā padarītu parādīti Kuldīgā.

"Es jūtu, ka Valkā parādījās dzīvīgs, un ja tam varam piemest

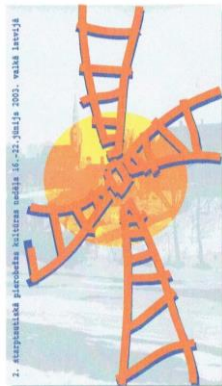
TLMŠ "Saulīte" dalībnieces izstādes "Valcēnietes dzīves gājuma pūrs" atklāšanā secina, ka ekspozīcija izdevusies gana interesanta.

Sauļe visskaistākā lec dzimtenē

Bijusī studijas vadītāja Brunhilde Pētersone nerede iemeslus, kāpēc būtu jābaidās par tautas lietātkās mākslas pazūšanu pēc iestāšanās Eiropas Savienībā.

"Mums jāturpinā strādāt, jāceļ savu lātvīcību. Vai tad aizvadītos 50 gadus Padomja Savienībā mēs nenotērējām savu lātvīcību? Netaisnācija pat tas, ka vajadzēja atskatīties, kāpēc auzām baltās villānes kā būdzenes. Arī turpmāk, ja paši mācēsīem, tad dzīvostā", pārliecināti B. Pētersone. Viņa piebilst, ka grēks būtu

Aldis Dubjans

KONFERENCE
"VALKA - PUSĒJA, KURĀ SĀKAS LATVIJA"

Vispasaules valcēniešu — mākslinieku darbu izstāde

7. Okt. 4
Ve. 3/3
Veltījums Valkai

Valkas novadpētniecības muzejā
2003. gada 20. jūnijs — 10. septembris

Exhibition of artists

Dedication to Valka

at the Valka Regional Studies Museum
June 20 — September 10, 2003

Valkas novadpētniecības muzejs gatavojas 1. vispasaules valcēniešu salidojumam

Izstādes «Veltījums Valkai» dalībnieki ekspozīcijas atklāšanā 2. starptautiskās pierobežas kultūras nedēļas laikā. FOTO — INĢŪNA PLOME

Aicina uz vērienīgu izstādi

Līdz 10. septembrim Valkas novadpētniecības muzejā apskatāma izstāde «Veltījums Valkai» — vispasaules valcēniešu mākslas darbu ekspozīcija. Tas ir Ievērojamsākais muzeja darbinieku veikums šogad, kuru augstu vērtē gan speciālisti, gan apmeklētāji.

«Gribētos, lai šo izstādi apskata pēc iespējas vairāk cilvēki. Lai gan par apmeklētāju trūkumu nevaram sākotnēji, tomēr pagājušajās četrdesmitstundās apmeklētāju skaits ir pārsniedzis gaidīto. Līdz 10. septembrim, lai to mācību gadā sākmā vēl varētu apskatīt skolotāji un skolēni», sēta projekta kuratore Līgita Drubiņa. Viena šo uzskata par unikālu izstādi, jo pirmo reizi izdevās sapulcināt vienkopus 35 profesionāļus vai par tiem tēpoks māksliniekus, kuri saistīti ar Valku. Tiesa, ir da-

ži amatmākslinieki, piemēram, Imants Bērziņš no Angļijas, kurš ilgstoši un nopietni darbojies fotoklubos.

Vislielāko oļu uz izstādes atklāšanu bija meitai gleznotājs Vītauts Vito Simāns, kurš dzīvo Čikāgā un atveda arī Arno Sildega darbu. Vīnam neļāva atraukt vēselību.

«Tā nav, ka šīs izstādes organizēšanu uzskām tukšā vietā. Informācija bija par visiem ekspozīcijas dalībniekiem, un lūdzim mēs zinām autorus neatkājām. Zīmīgā fāks, ka gleznotājs lānis Kalkis izstādē pietērkās divas dzīves pirmo savas mātes», atceras L. Drubiņa. Vislielākās raizes sagādāja finansējuma meklēšana, lai izdotu kvalitātes izstādes katalogu.

Izstādes iekārtotānā bez tiem sponsoriem, kuri minēti uz bukleta vāka, palīdzēja arī Valkas re-

jona padome, piešķirot līdzekļus muzeja pirmā sāva zāles pārtīnātā remontam.

Valkas novadpētniecības muzejs nepretērkē atsauksmju grāmātu pieņemšana ekspozīcijai, bet šorēz ir izņēmums. Ieraksti liecina, ka daudzi izstādes apmeklētāji, īpaši jaunieši, ir pārtīstīgi, ka ar Valku saistīti tik daudzi populāri mākslinieki. «Patriotisms nav valcēniešu raksturīgākā iezīme, un daudzi, iespējams, šo īpašību pietiekami nenovērtē. Viens no mūsu mērķiem — celt pašapziņu novādā jauniešos, ir sasniegts», secina izstādes kuratore. Interesanti, ka šī izstāde savēdā kopā valcēniešus, kuri agrāk nebija pazīstami, piemēram, Kārlī Alāni ar Oskaru Morcu. Mākslas akadēmijas studente Sandra Leimane uzstājā, ka viņas studiju biedrene Elna Lubina arī ir no Valkas.

Ziemeļlatvija, 2003, 7. aug.

Atklāta izstāde Valkas novada literātiem

Kopā vakardienas Valkas pilsētas bibliotēkā apskatāma izstāde "Valcēniešu literatūras pasaulē".

"Ekspozīcija veidota vairākos daļās, kur literāti sadalīti dažādās grupās. Sadaļā, kur var iepazīties ar Valkā dzimušajiem literātiem, parādīti septiņi autori. Dzimēd nedz mūsu krājumā, nedz citur neatradām Valcēnietes Baibas Kangares darbus. Neapbēlēm arī Rīgā publicēto "Vitas lūgas", sēta ekspozīcijas veidojāja Jans Čāķure.

Šīet, ka populārākie no šīs literātu grupas ir Evalds Viķis. Daudz padarījusi tulkojāja Lūcija Rāmboka. Viena ir tulkojāja arī Agatas Kristī darbus. Izstādē var iepazīties ar dzimēnieka Raitis Birkmanis dzeju un bērnu rakstnieka Ula Pīnietka darbiem.

Otrā izstādes sadaļā ir to literātu darbi, kuri mācījušies Valkā Vidzemē dzimēdā skolotāju seminārā. Tur ietilpst Zeibotu Jēkaba. Apstā Jēkaba, Auseka sarakstītājs grāmatais. Valkas reāliskolā mācījās Roberts Edmanis, sieviete gimnazijā mācījusies Elna Zalīte, bet Valkas vi-

duskolā Veļga Krīle, Viņa Upmale, Valdis Kūlāns un citi. Ekspozīcija apskatāmi 47 autoru darbi, bet pavāsim literatūrā darbojies 71 literāts, kam ar Valku bijuši liela vai mazāka saistība.

Vispārīgākā ir sadaļa, kur apskatāmi to cilvēku darbi, kuri Valkā strādā vai kādu laiku posm strādājuši. Tie jāmān Arturs Goba, Harijs Gulbis, Visuvārtis ir tādu, kuri Valkā darbojās ap 1917. gadu. Tie ir pazīstami rakstnieki Kārlis Skalbe, Adolfs Ernš, Edvards Virza, Jēkaba Janševičis.

"Viņi tie ir strādājuši, un tāpēc tos uzskatām par saviem novadniekiem. Aicina vienas interesantas bibliotēkas darba laikā atnākt un iepazīties ar to cilvēku veikumu, kuri nostājuši lielas vai mazākas pēdas lātviešu literatūrā", aicina J. Čāķure. Izstādē ir ne tikai izdotās grāmatas, bet dažādi par autoriem savēki bibliogrāfiski materiāli no laikrakstiem, fragmentu kopējas no grāmatais, kuru nav Valkas bibliotēkā krājuma. Tur atrodamas dažādas liecības, ko šie cilvēki darījuši Valkas labā.

Aldis Dubjans

Ziemeļlatvija, 2003, 17.jūn.

Ziemeļlatvija, 2003, 19.jūn.